

ΠΡΟΣ

Πρωθυπουργό κ. Κ. Μητσοτάκη

E-mail: kyriakos@parliament.gr, primeminister@primeminister.gr

Υπουργό ΠΕΝ κ. Κ. Χατζηδάκη

E-mail: secmin@ypen.gr

Υφυπουργό Ενέργειας και Φυσικών Πόρων κ. Γ. Θωμά

Υφυπουργό Χωροταξίας κo Δ. Οικονόμου

E-mail: secdepmin.envr@prv.ypeka.gr

Γ.Γ. Φυσικού Περ/ντος & Υδάτων κ. Κ. Αραβώση

E-mail: grggper@prv.ypeka.gr

Αθήνα, 7 Νοεμβρίου 2019

Αρ. Πρωτ. (ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ) 19/191

Θέμα: «Ευθύνη προστασίας των μικρών νησίδων του Αιγαίου»

Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,
αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί, αξιότιμε κύριε Γενικέ,

Με την παρούσα επιστολή θέλουμε να επισημάνουμε την ιστορική ευθύνη της χώρας μας απέναντι στα τελευταία ακέραια φυσικά καταφύγια της Ευρώπης, τις μικρές ακατοίκητες νησίδες του Αιγαίου. Η ευθύνη αυτή γίνεται μεγαλύτερη υπό το καθεστώς της παραπομπής της χώρας μας για μη συμμόρφωσή της όσον αφορά τις υποχρεώσεις της για την προστασία της Ευρωπαϊκής φυσικής κληρονομιάς. Οι τεράστιες κλίμακας επεμβάσεις που σχεδιάζονται θα αλλοιώσουν ολοκληρωτικά τον χαρακτήρα δέκα (10) περιοχών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000, θα καταστρέψουν προστατευόμενους οικοτόπους και θα οδηγήσουν στην εξαφάνιση ολόκληρες αποικίες από προστατευόμενα είδη πουλιών και άλλα σπάνια ή/και ενδημικά είδη γλωρίδας και πανίδας, κάποια από τα οποία ζουν αποκλειστικά στις νησίδες αυτές.

Το έργο της εγκατάστασης ανεμογεννητριών σε 14 προστατευόμενες νησίδες είναι πρωτοφανές και δεν έχει καμία σχέση με άλλα έργα ΑΠΕ μέχρι τώρα στην Ελλάδα και την Ευρώπη, διότι για πρώτη φορά ένα τέτοιας κλίμακας έργο, μαζί με το σύνολο των συνοδών έργων (δρόμοι, λιμάνια, ελικοδρόμια και άλλες εγκαταστάσεις) σχεδιάζεται **εξ ολοκλήρου στον πυρήνα 10 προστατευόμενων περιοχών** του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000 (ήδη εκπονείται γι' αυτές Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για την

έκδοση Προεδρικού Διατάγματος προστασίας). Ταυτόχρονα, λόγω του περιορισμένου χώρου και της ιδιαιτερότητας των νησίδων, οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων είναι πολλαπλά πιο σοβαρές από ότι στην ηπειρωτική χώρα ή στα μεγάλα νησιά, ενώ κάποια στοιχεία που -κατά περίπτωση- είναι δευτερεύουσας σημασίας στην ηπειρωτική Ελλάδα και τα μεγάλα νησιά (όπως ο φωτισμός τη νύχτα και η όχληση κατά την κατασκευαστική περίοδο) στις νησίδες έχουν ολέθριες επιπτώσεις.

Στην εν λόγω επένδυση οι νησίδες **αντιμετωπίζονται ως «φθηνές εξέδρες», ενώ ισχύει ακριβώς το αντίθετο: ακριβώς λόγω της απομόνωσης, οι νησίδες αποτελούν τα τελευταία ακέραια καταφύγια για ένα πολύτιμο φυσικό κεφάλαιο της Ευρώπης.** Η απουσία του ανθρώπου οδήγησε στη λειτουργία τους ως καταφύγια για θαλάσσια είδη που κινδυνεύουν όπως η Μεσογειακή Φώκια και για ξεχωριστά σπάνια και σημαντικά είδη πουλιών, όπως ο Αιγαιόγλαρος, ο Μύχος, ο Αρτέμης και ο Μαυροπετρίτης, είδος για το οποίο οι νησίδες και οι βραχώδεις ακτές της χώρας μας φιλοξενούν το 85% του παγκόσμιου πληθυσμού του. Ταυτόχρονα, η μακρά απομόνωση των νησίδων του Αιγαίου οδήγησε στην εξέλιξη μιας ιδιαίτερης βιοποικιλότητας, προσαρμοσμένης στις ειδικές συνθήκες, με υψηλά ποσοστά ενδημισμού. Δεκάδες ενδημικά είδη και υποείδη φυτών, ασπόνδυλων και ερπετών απαντούν σε ένα και μοναδικό μικρονήσι. Δεν είναι τυχαίο ότι οι νησίδες του Αιγαίου έχουν χαρακτηριστεί από διακεκριμένους επιστήμονες διεθνούς κύρους ως εργαστήρια εξέλιξης, αντίστοιχα με αυτά των νησιών Γκαλαπάγκος.

Για τους παραπάνω λόγους πολλές νησίδες του Αιγαίου έχουν αναγνωρισθεί σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό το επίσημο καθεστώς περιβαλλοντικής σπουδαιότητας από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί και το κυριότερο αναγνωρίσιμο στοιχείο αυτών των περιοχών διεθνώς. Η επιλογή της καταστροφής του πολύτιμου και μοναδικού φυσικού κεφαλαίου και της περιφρόνησης της ανεκτίμητης και οικουμενικής αξίας τους είναι κατεξοχήν πολιτική απόφαση και γι' αυτό το λόγο απευθυνόμαστε στις πολιτικές αρχές (η επιστημονική τεκμηρίωση έχει επαρκώς διατυπωθεί σε δεκάδες σελίδες γνωμοδότησης από τα πλέον αρμόδια όργανα: τους Φορείς Διαχείρισης των εν λόγω Προστατευόμενων Περιοχών).

Το έργο σχεδιάζεται να εφαρμοστεί στις νησίδες Οφιδούσσα και Κούνουποι στην Αστυπάλαια, Σύρνα, Πλακίδα, Μεσονήσι και Μεγάλο Σοφράνο στο Καρπάθιο Πέλαγος, Παχειά και Μακρά Ανάφης, Λιάδι, Κίναρος και Λέβιθα ανάμεσα σε Αμοργό και Λέρο, Κανδελιούσσα, Περγούσσα και Παχειά Νισύρου των ΠΕ Καλύμνου, Θήρας και Κω της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου και πρόκειται σε όλες τις περιπτώσεις για νησίδες προστατευόμενες και ενταγμένες στο Δίκτυο Natura 2000. Το εν λόγω έργο αφορά τη χωροθέτηση τριών Αιολικών Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) συνολικής ισχύος 486MW (106 ανεμογεννητριών από 3MW έως 6MW). Πέρα από τις 106 ανεμογεννήτριες, τα συνοδά έργα που θα υλοποιηθούν πάνω στις νησίδες περιλαμβάνουν 71 χιλιόμετρα νέας οδοποιίας, 14 λιμενικά έργα, 14 ελικοδρόμια, δεκάδες βοηθητικές εγκαταστάσεις και εκτενείς εκβραχισμούς. Η κλίμακα των εν λόγω επεμβάσεων είναι πρωτοφανής και δυσανάλογα μεγάλη για το μέγεθος των νησίδων που θα τις υποστούν.

Η χωροθέτηση των ΑΣΠΗΕ στις νησίδες αυτές θα προκαλέσει πλήθος αρνητικών επιπτώσεων στα προστατευόμενα είδη και συγκεκριμένα:

- Καταστροφή χώρων φωλεοποίησης: Το οδικό δίκτυο, οι κατασκευές και οι εκβραχισμοί θα καταστρέψουν ανεπανόρθωτα σημαντικότερα ενδιαιτήματα, ενώ στην περίπτωση του Αρτέμη, του Μύχου και του Αιγαιόγλαρου θα καταστρέψουν και τον χώρο φωλιάσματος.
- Εκτοπισμός των ειδών πουλιών και φραγμός στις πτητικές τους πορείες, καθώς η λειτουργία κάθε Α/Γ αλλά και ο συνεχής φωτισμός κατά τη διάρκεια της νύχτας επηρεάζει έκταση εκατοντάδων μέτρων γύρω της – έκταση κρίσιμη όταν αναφερόμαστε σε νησίδες έκτασης μερικών εκατοντάδων στρεμμάτων. Αυτό θα οδηγήσει σε άμεση ή σταδιακή εγκατάλειψη ολόκληρων αποικιών Μαυροπετρίτη, Αιγαιόγλαρου και άλλων ειδών.
- Οι θάνατοι από πρόσκρουση αναμένεται να είναι πολυάριθμοι, ιδιαίτερα στην περίπτωση των Μύχων και Αρτέμηδων, όπου τα πουλιά επιστρέφουν κατά τη διάρκεια της νύχτας στις φωλιές τους πετώντας κατά σμήνη πάνω από τις νησίδες. Αυτά τα είδη θα έχουν καταστροφικές απώλειες και από τον συνεχή φωτισμό ο οποίος τα αποπροσανατολίζει την κρίσιμη στιγμή που επιστρέφουν στις φωλιές (όπως συμβαίνει περιστασιακά με φάρους και πλοία της γραμμής τη νύχτα –όμως τώρα μιλάμε για συνεχή φωτισμό πάνω στην αποικία όπου συγκεντρώνεται ολόκληρος ο πληθυσμός τους). Τεράστιες απώλειες προβλέπονται και για τα μεταναστευτικά είδη που χρησιμοποιούν τον κεντρικό αεροδιάδρομο του Αιγαίου, τόσο από προσκρούσεις όσο και από αποπροσανατολισμό λόγω φωτισμού κατά τη διάρκεια της νύχτας.
- Παγίωση της ανθρώπινης παρουσίας και εν τέλει απώλεια του ασφαλούς καταφυγίου των νησίδων με τη συνεχή παρουσία ανθρώπων, λιμανιών, θορύβου, φωτισμού, διευκόλυνση εισαγωγής θηρευτών (π.χ. αρουραίοι) και εν γένει διαταραχή του οικοσυστήματος.
- Εντονότερη όχληση από τη μεγάλη διάρκεια της κατασκευαστικής περιόδου (περίπου 5 χρόνια), καθώς το σύνολο των νησίδων θα έχει μεταβληθεί σε εργοτάξιο.
- Καταστροφικές αλλαγές σε οικοσυστήματα που χαρακτηρίζονται από απομόνωση και ενδημικά είδη πανίδας και χλωρίδας.

Πρέπει να τονισθεί ότι σε αντίθεση με άλλες ενδεχομένως περιπτώσεις, **στο εν λόγω έργο δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν μέτρα επανορθωτικά ή μετριασμού των επιπτώσεων**. Οι μηχανισμοί που σταματούν τη λειτουργία των ανεμογεννητριών όταν περνούν πουλιά δεν μπορούν να εφαρμοστούν με τον τρόπο που συμπεριφέρονται τα πουλιά στις νησίδες. Ακόμη, όμως, και αν μπορούσαν να εφαρμοστούν, από τη στιγμή που μιλάμε για αποικίες με εκατοντάδες πουλιά στην περιοχή, αυτό θα σήμαινε ότι οι ανεμογεννήτριες θα είναι σταματημένες για περίοδο η οποία σε ορισμένες νησίδες θα διαρκεί από τον Φεβρουάριο έως τον Οκτώβριο. Τα (έτσι κι αλλιώς αμφιλεγόμενα) μέτρα εκτοπισμού πουλιών μακριά από τις ανεμογεννήτριες προφανώς δεν μπορούν να εφαρμοστούν στον περιορισμένο χώρο των νησίδων. Οι σοβαρότατες επιπτώσεις του φωτισμού τη νύχτα δεν είναι δυνατόν να μετριασθούν. Ειδικά σκίαστρα όχι μόνο δεν μπορούν να μπουν, αλλά στη γνωμοδότησή της επί του έργου, η Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας τονίζει ότι ο φωτισμός πρέπει να ενταθεί. Τέλος, επανορθωτικά μέτρα όπως φυτεύσεις και «βελτίωση» του οικοσυστήματος είναι εντελώς απαράδεκτα στις νησίδες όπου βασικό διαχειριστικό μέτρο αποτελεί η αυστηρή απαγόρευση εισαγωγής οποιουδήποτε είδους πανίδας ή χλωρίδας ξένου προς αυτές.

Όταν είχε γίνει γνωστός ο σχεδιασμός τέτοιου έργου στις μικρές προστατευόμενες νησίδες, περιμέναμε ότι μια στοιχειώδης εξέταση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων θα αρκούσε για το ακυρώσει. Ήταν τεράστια η έκπληξή μας όταν διαπιστώσαμε πως η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση απέκλεισαν μεν κάποιες νησίδες αλλά ταυτόχρονα επέτρεψαν την εγκατάσταση ανεμογεννητριών και πλήθους συνοδών έργων σε 14 νησίδες –όλες προστατευόμενες. Η κατάληξη σε αυτό το πρωτοφανές συμπέρασμα των ΜΠΕ και ΕΟΑ οφείλεται σε τρεις κύριους λόγους: Πρώτον την αυθαιρεσία, ιδίως του ορίου των μόλις 300 μέτρων απόστασης των ανεμογεννητριών από τις αποικίες των πουλιών –κάτι κυριολεκτικά πρωτοφανές, που δεν στηρίζεται σε καμία επιστημονική μελέτη. Επίσης, ενώ σε πολλά σημεία ουσιαστικά, η ΕΟΑ, παραδέχεται το πρόβλημα, στα συμπεράσματα αστήρικτα αξιολογούν τις επιπτώσεις ως «ασθενείς». Δεύτερον την άγνοια σημαντικότερων παραμέτρων της οικολογίας των νησίδων (π.χ. τις συνήθειες των πελαγικών θαλασσοπουλιών) και τρίτον της προχειρότητας της μελέτης, η οποία αφιέρωσε μόλις λίγες ώρες σε κάθε νησίδα (χρησιμοποίησαν ελικόπτερο για να επισκέπτονται πολλές νησίδες την ίδια μέρα, ενώ απαιτούνται μέρες στην κάθε μία, και δεν πραγματοποίησαν καμία νυχτερινή έρευνα) με αποτέλεσμα να μην λάβουν υπόψη σοβαρότατα στοιχεία, όπως την τεράστια αποικία Αρτέμη στις νησίδες της Ανάφης (1 Α/Γ στην Παχειά και 5 Α/Γ στην Μακρά).

Η κατάσταση είναι, επαναλαμβάνουμε, κυριολεκτικά πρωτοφανής. Υπάρχουν και σε άλλες περιπτώσεις καταστροφικά έργα ΑΠΕ με τα οποία διαφωνούμε, όμως πρώτη φορά έργο σχεδιάζεται στον πυρήνα προστατευόμενων περιοχών. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη βρίσκεται σε εξέλιξη και είναι απόλυτα βέβαιο ότι, σύμφωνα με την κοινή επιστημονική πρακτική διαχείρισης αυτών των οικοσυστημάτων, τουλάχιστον στις 10 μικρότερες από τις 14 νησίδες και σε μεγάλο τμήμα των υπολοίπων, θα προταθεί καθεστώς απόλυτης προστασίας της φύσης. Πώς είναι δυνατόν να γίνει αυτό όταν αυτές οι νησίδες μετατραπούν σε εργοτάξια; Η περίπτωση της νησίδας Άγιος Γεώργιος στον Σαρωνικό, τόσο κατά τη διάρκεια των έργων όσο και σήμερα που λειτουργεί ως αιολικός σταθμός, είναι ενδεικτική του τι θα συμβεί στις μακρινές νησίδες του Αιγαίου οι οποίες – σε αντίθεση με τον Άγιο Γεώργιο που δεν ήταν προστατευόμενη περιοχή- φιλοξενούν είδη προτεραιότητας όπως Μαυροπετρίτη, Αιγαιόγλαρο, άλλα αρπακτικά και θαλασσοπούλια, φώκια και μοναδικά ενδημικά είδη.

Η μόνη λογική εξήγηση για το γεγονός ότι ένα τέτοιο έργο δεν ακυρώθηκε εξ αρχής, είναι η άγνοια για την οικολογική αξία των προστατευόμενων μικρών νησίδων και η «λαϊκή» αντίληψη ότι είναι άχρηστοι βράχοι στη μέση της θάλασσας. Μόνο υπό την πίεση μιας τέτοιας αντίληψης θα μπορούσε να προχωρήσει κάτι τέτοιο. Ήρθε, όμως, η ώρα της τελικής απόφασης, η οποία πρέπει να είναι η ακύρωση του έργου αφού, όπως αναλύσαμε παραπάνω, οι νησίδες είναι πολύτιμα φυσικά καταφύγια ακριβώς λόγω της ακεραιότητας που οφείλεται στην απομόνωσή τους και την απουσία του ανθρώπου. Υπάρχουν δεκάδες άλλα έργα που μπορούν να καλύψουν τους στόχους της χώρας για την ανάπτυξη ΑΠΕ. Άλλωστε, οι ευθύνες τη χώρας δεν εστιάζουν μόνο στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αλλά και της απώλειας της βιοποικιλότητας. Για την οποία είναι αναγκαία η δράση τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε τοπικό επίπεδο. Οι νησίδες του Αιγαίου αν και μικρές σε έκταση, έχουν ανυπολόγιστη αξία για την παγκόσμια βιοποικιλότητα. Η χώρα μας συνεπώς φέρει μεγάλη ευθύνη για την προστασία τους.

Η επιλογή, λοιπόν, της καταστροφής του φυσικού κεφαλαίου και της πολύτιμης και μοναδικής στον κόσμο ελληνικής κληρονομιάς είναι κατεξοχήν πολιτική. Κανένας δεν υποχρεώνει τη χώρα να λύσει ένα

πρόβλημα δημιουργώντας ένα άλλο. Ο δρόμος προς την απεξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα και τη μείωση αερίων θερμοκηπίου έχει πολλές κατευθύνσεις. Είναι υποχρέωση της χώρας αυτές οι κατευθύνσεις να συνάδουν με τις αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης αφού αυτό προβλέπεται από το Σύνταγμα της Ελλάδας ρητά ως θεμελιώδες "ατομικό και κοινωνικό δικαίωμα" των πολιτών. Αξίζει να σημειωθεί ότι και άλλες προηγμένες χώρες αναγνωρίζουν τη σημασία της ενθάρρυνσης των ΑΠΕ αλλά δεν επέλεξαν να θυσιάσουν ό,τι έχει οικουμενική αξία, όπως για παράδειγμα οι Άλπεις. Οι επενδύσεις για την εκμετάλλευση και κατά συνέπεια την τεχνολογική εξέλιξη και βελτίωση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας των μορφών εκμετάλλευσης ΑΠΕ μπορεί και πρέπει στρατηγικά να κατευθύνονται κατά προτεραιότητα στο δομημένο περιβάλλον, κοντά στους χώρους κατανάλωσης, ενώ πρέπει να μοιράζεται κοινωνικά δίκαια το μερίδιο στην παραγωγή ενέργειας, εξασφαλίζοντας ότι λαμβάνονται υπόψη οι τρεις αναγνωρισμένοι πυλώνες της Αειφόρου Ανάπτυξης: οικονομία–κοινωνία–περιβάλλον. Άλλωστε, λόγω της απουσίας στρατηγικού σχεδιασμού για τη χωροθέτηση των ΑΣΠΗΕ στη χώρα μας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κίνησε προδικαστική διαδικασία εναντίον της Ελλάδας η οποία βρίσκεται στο στάδιο της Προειδοποιητικής Επιστολής. Ο νέος χωροταξικός σχεδιασμός για τις ΑΠΕ που βρίσκεται ήδη στη φάση αναθεώρησης είναι σίγουρο ότι θα αποτρέψει τέτοιες στρεβλώσεις και θα αποτρέψει καταστροφές σαν αυτή που δρομολογείται, εφόσον σχεδιαστεί σωστά έχοντας ως γνώμονα την αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής με παράλληλη προστασία της βιοποικιλότητας. Το μέγεθος των σχεδιαζόμενων έργων αποκλείει εκ των πραγμάτων την οποιαδήποτε προσπάθεια αποκατάστασης του τοπίου και αποφυγής της φθοράς της βλάστησης. Οι 11 από τις 14 νησίδες είναι μικρότερες από 2 χλμ² (βλ. Πίνακα 1 στο Παράρτημα).

Οι νησίδες αντιμετωπίζονται ως «φθηνές εξέδρες» αποδεικνύοντας την πολιτική περιφρόνηση της ανεκτίμητης και οικουμενικής αξίας τους. Η επιλογή της καταστροφής του φυσικού κεφαλαίου και της πολύτιμης και μοναδικής στον κόσμο ελληνικής κληρονομιάς είναι κατεξοχήν πολιτική και σε αυτό έχετε την απόλυτη ευθύνη. Σας καλούμε να τηρήσετε τη συνταγματική υποχρέωση για τη διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος της Ελλάδας και να αποτρέψετε τη χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ στις ανέγγιχτες μέχρι σήμερα νησίδες που αποτελούν ένα από τα πολυτιμότερα αποθέματα της παγκόσμιας φυσικής κληρονομιάς.

Με εκτίμηση,

Οι περιβαλλοντικές οργανώσεις ANIMA, ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ, ΑΡΧΕΛΩΝ, Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS, ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική ΟΡΝΙΘΟΛΟΓΙΚΗ Εταιρεία, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, ΚΑΛΛΙΣΤΩ, MEDASSET, ΜΟΜ/Εταιρεία για τη Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας, η Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία και η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Νησίδες για ισοπέδωση προς αξιοποίηση αιολικού μεταβλητού ηλεκτρισμού

Έκταση νησίδων -φθηνών εξεδρών για μέγα-αιολικά παραγωγής μεταβλητού ηλεκτρισμού		
α/α	Ονομασία νησίδας	έκταση
1.	Οφιδούσσα (Αστυπάλαια)	~ 1,75 χλμ ²
2.	Κούνουπι (Αστυπάλαια)	~ 1,3 χλμ ²
3.	Σύρνα (Καρπάθιο Πέλαγος)	~ 8 χλμ ²
4.	Πλακίδα (Καρπάθιο Πέλαγος)	~ 0,5 χλμ ²
5.	Μεσονήσι (Καρπάθιο Πέλαγος)	~ 0,5 χλμ ²
6.	Μεγάλο Σοφράνο (Καρπάθιο Πέλαγος)	~ 1,26 χλμ ²
7.	Παχειά (Ανάφης)	~ 1,4 χλμ ²
8.	Μακρά (Ανάφης)	~ 0,5 χλμ ²
9.	Λιάδι (ανάμεσα σε Αμοργό και Λέρο)	~ 0,3 χλμ ²
10.	Κίναρος (ανάμεσα σε Αμοργό και Λέρο)	~ 4,4 χλμ ²
11.	Λέβιθα (ανάμεσα σε Αμοργό και Λέρο)	~ 8,9 χλμ ²
12.	Κανδελιούσσα (Νισύρου)	~ 1,4 χλμ ²
13.	Περγούσσα (Νισύρου)	~ 1,2 χλμ ²
14.	Παχειά (Νισύρου)	~ 1,2 χλμ ²
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΣΗΣ	~33 χλμ ² (σημ.: τα μισά σε δύο μόλις νησίδες)